

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei ; 6 luni 16 lei ; 3 luni 8 lei.
In Districte : 1 an 36 lei ; 6 luni 18 lei ; 3 luni 10 lei.
In Străinătate : 1 an 48 lei ; 6 luni 24 lei ; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrațiune, Pașagiu Român, Nr. 3 bis, București ; și la corespondenții ziarului din județe.
In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Biroul central de anunțuri pentru Germania.
Pentru Franța, Anglia, Austro-Ungaria și Italia : Se va adresa la AGENȚIA LIBRE, Paris, 50, rue de Notre-Dame-des-Victoires (place de la Bourse).

ANUNȚURILE :

Linia mică pe pagina IV . . . . . 30 bani.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Serisoriile nefranțuze se refuză. — Articollii nepublicați nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIU ZIARELE STRAINE.

Berlin, 28 Septembrie.

Asupra afacerii de la granița franco-germană *Kölnische Zeitung* publică o expunere cartografică a locului unde s'a întâmplat nenorocirea, din care se vede că n'a fost cu puțință, ca soldatul german Kaufmann să fi tras cu pușca pe teritoriul francez ; așa dar vdnătorii francezi trecuseră pe teritoriul german.

Londra, 28 Septembrie.

Oficiul Reuter anunță din Bombay : O depeșă din Kabul de la 22 c. spune că colonelul Miralam Pardak și alți trei membri din suita lui Eiuib-Khan au fost făcuți prizonieri la Killal pe teritoriul Janshedi. Eiuib-Khan a fugit pe teritoriul Turkomanilor.

Paris, 28 Septembrie.

Relația procurorului general din Nancy asupra incidentului de la granița franco-germană a sosit aici. Ea conține două puncte principale și anume că locotenentul și piccherul au fost loviți de gloanțe pe teritoriul german. Actele pleacă astăzi la Berlin. Rezolvarea cauzei este acum în cancelaria imperiului.

Berlin, 28 Septembrie.

Nord. Allg. Zeitung publică de o cam-dată raportul procurorului general din Colmar asupra incidentului de la granița, din care se pot revela următoarele : Sâmbătă la amiază s'au mai trimis doi soldați vdnători pentru paza pădurii ; ei aflară că la granița se face o vânătoare. Amândoi s'au dus într'acolo și auzără zgomot de vânătoare. Unul din ei, Linhoff, plecă să facă un ocol ; al doilea, Kaufmann, zări ca la 130 metri printre brazi, pe teritoriul german, 8 până la 12 persoane armate, ce mergeau spre granița, departe numai cu câțiva pași. El striga de trei ori : Cine e ? Dar nu primi nici un răspuns ; acel vdnător se apropiă, aparăși de tușuri și copaci ; Kaufmann trase trei focuri, apoi se retrase, ca : în dosul copacilor pe teritoriul francez fu și el luat la ochi, după cum a văzut și Linhoff. Ca la 4—5 metri de la granița se observa pe mușchi doi urme mari de sânge ; e probabil că locotenentul Brignon după împușcatura s'a tirit până în acel loc și a zăcut acolo cât-va timp. Urme de sânge sau altele nu s'au observat în bușnițele înalte de pe teritoriul german. Din punctul, unde a stat Kaufmann când a tras cu pușca, nu se poate vedea locul, unde sunt urme de sânge pe teritoriul francez, pentru că stau în cale tușuri și copaci groși. Prin urmare focurile s'au tras pe teritoriul german contra unor preținși braconieri și două focuri au nemerit pe teritoriul german. *Nord. Allg. Zeitung* regretă acest incident trist și zice, că trebuie să se aștepte spre a se vedea, dacă din cercetarea judiciară va rezulta o vină sau un esces de zel din partea funcționarilor germani.

Budapesta, 29 Septembrie

Monarhul a deschis la amiază dieta Ungariei după ceremoniile obicinuite. Mesagiul de uron accentuează asupra economiilor de făcut fără primejduirea intereselor statului, anunță proiecte pentru înmulțirea veniturilor statului avându-se în vedere că sarcinile după puțință, să se împartă după împrejurări ca poporul din Ungaria să nu fie prea tare împovărat ; guvernul va garanta un progres treptat cu privire la îmbunătățirea jurisdicțiunii, a administrațiunii comunicațiunii, agriculturii și a culturii publice. Se vor face proiecte cu privire la răscumpărarea regaliilor mici. Proiectele care se vor aduce cu privire la jurisdicțiunea administrativă vor aduce și garanța populațiunii cel mai puternic scut. Mesagiul de tron speră dreptate și echitate cu privilegiul înnoirii transacției financiare cu Croația. Cu puterea armată de asemenea se va ocupa dieta țării. Cu toate puterile străine stăm și acum în relațiuni bune și prietinoase, deși situația generală nu e de natură a permite să neglijem completarea puterii noastre armate. Sunt speranțe motivate, după ce guvernul va coopera și mai departe cu acei factori, cu cari împreună a reușit și până acum a menține pacea, că aceasta va rămânea asigurată și pe viitor.

București, 19 Septembrie 1887

In studiul început pentru diferențierea partidelor, am căutat a lămuri următoarele idei :

că deosebiriile între noi nu trebuie căutate afară din Constituțiune, ci în cuprinsul însăși al acestei Constituțiuni de către toți acceptată ;

că cestiunea de căpetenie pe care o putem ridica, pentru a trage liniile de deosebire, este emanciparea individului de sub apăsarea prea copleșitoare a Statului, reprezentat prin Executivă.

Examinarea acestei cestiuni ne-a condus la revendicarea :

descentralizării comunale, pentru interesele pur comunale, fără nici un amestec al Statului în această gospodărie ;

inamovibilității magistraturei, cu o curte disciplinară ;

limitării bunului plac al guvernului, în numirea, înaintarea și păstrarea în funcțiunile administrative, printr'o lege bine precizată ;

garantării libertății individuale, în contra abuzurilor polițaiilor și judecătorilor de instrucție.

In legătură cu această slăbire a presiunii cărmuirii asupra individului, care falsifică regimul reprezentativ, corupe năravurile civice și azază, la adăpostul unei Constituții liberale, stăpânirea de fapt a bunului plac, am căutat mijloacele de a fortifica pe individ, făcându-l să se intereseze mai cu conștiință de viața sa și de viața Statului.

Intrre aceste mijloace am numerat :

respândirea culturii mai potrivit cu trebuințele individului, cetățeanului, și ale Statului ;

îmbunătățirea stării materiale a maselor.

Am indicat în trăsături generale cestiunea culturii. Viu astăzi la cestiunea îmbunătățirii stării materiale a maselor.

Intru în cestiunea economică.

Aci am să mă ocup de micul producător.

Marele producător s'ocupă singur de treburile lui. El știe să și iacă mai ușor drumul cerut de interesele sale. Având glas în sferele stăpânitoare, el poate forța piedicelilor sale. Cultura, averea, deosebita relații cu sferile guvernatoare, îi înlesnesc mult calea în revendicări. Dacă n'a rezolvit îndată în chip normal cestiunile ce-l interesează, cauza este că nu s'a priceput destul de bine. Putere are. Lui putem să i aplicăm pe *Laissez faire*. Nu tot așa este cu micul producător. Osindit de a suferi, el are resignarea ca moștenire. De el trebuie să ne interesăm mai mult, căci el ne înfățișează fragmentele celei mai mari puteri de producțiune și de apărare națională.

In micul producător cuprind pe țeranul plugar, pe orașanul meseriaș.

Starea și a unuia și a celuilalt nu este satisfăcătoare.

In trăsuri generale, și unul și altul, sunt mai aproape de mizerie, decât de o stare mediocră de avere. Câte rele nasc din mizerie nu le mai numărăm acum.

Luând mai întâiu pe țeran, este cunoscut că proporția gazdelor cu oare care belșug este foarte mică, în comparație cu marele număr al proletarilor.

Nu voi contestă că, pentru mult, intră în sărăcia individului însuși dînsul și împrejurări nenorocite. Aceste cauze nu pot fi combătute decât prea puțin de Stat. Dară mizeria este în parte datorită legislațiunii în care trăește țeranul.

Aceasta o putem îndrepta, suntem datorii a o îndrepta ; partidele politice sunt ținute de a se ocupa de dînsa.

Am împroprietărit pe țeran ; le dăm pămînturi în fie-care an ; am statornicit inalienabilitatea acestor pămînturi. Le vom face școale regionale, unde să învețe mai bine lucrarea pămîntului și întreținerea vitelor.

Toate acestea sunt bune și laudabile. Dar cu darea pămînturilor n'o să putem merge la infinit. Va trebui să ne oprim odată.

Dar cu acestea rezolvit-am întreaga cestiune a bunului traiu sătenesc ?

De sigur că nu. Atunci mai este ceva de revendicat pentru dînsul.

Grupul nostru a reclamat măsurii în contra parcelării excesive a miciei proprietății, care face din moștenitorii unei gazde atăția proletari. Aceste măsuri le-am cerut în cele din urmă sub forma libertății de a testa. Cine ar vrea să citească studiul lui Le Play asupra organizării familiei, va rămânea convins de necesitatea acestei reforme.

Fără îndoială că prin aceasta nu înțelegem ca copiii unui părinte să rămână desmoșteniți în favoarea unuia. Ei vor avea dreptul la cota-părții în numerar. Când ni se va cere să dezvoltăm sistemul în amănuntele sale, vom face-o. Acum reclamăm o măsură de principiu : ca mica proprietate sătenească, pe lângă inalienabilitate, să fie garantată și în contra divizibilității, care conține într'însa germinii ruinării tutulor.

Pentru a protege pe țeran, eu aș mai cere sporirea obiectelor o-crotite de lege împotriva urmăriilor. Nicî Statul, nicî alți creditori, să nu i poată urmări până la calcicire. Această excepțiune pentru adăpostirea familiei și pentru o-crotirea mijloacelor de existență aș întinde-o în toată țara.—Voiu vorbi mai pe larg de dînsa, când voiu scrie despre micul meseriaș.

Intru cât privește pe țeran, mă mărginesc azi aci :

I-am dat pămînt ; I-am garantat în contra înstrăinării ; am luat o sumă de măsuri cari se mai pot îmbunătăți, cu privire la învoielile agricole ; să i mai dăm, pe lângă cultura necesară, puțință de a nu și distruge prin îmbucățiri proprietatea, și să i sporim protecțiunea în contra urmăriilor.

Natural că n'are să derive de aci în mod fatal prosperitatea, dară i se îmbunătățesc condițiunile în cari el, prin muncă, ar putea să prospereze.

Credința mea este că, în aceste condițiuni, micul proprietar va deveni o forță mai utilă și în viața noastră economică și în viața noastră politică.

Mi se va zice, că țeranul mai are nevoie de drumuri, de polițierală care să i chezănuască siguranța averii și vieții, de justiție expeditivă, etc., etc.

Cine contestă acestea ? Ele fac parte din obligațiunile unei bune cărmuirii și sunt deci obligațiuni comune tutulor partidelor. Ele nu pot forma caracteristice de partid. In articolele mele caut a scoate la iveală ideile cari ne deosebesc pe noi de ceilalți.

SERVICIUL TELEGRAFIC AL ROMANIEI LIBERE

Neapoli, 30 Septembrie.

Vaporul *Umberto primo*, cel mai mare vas al societății de navigațiune generală, s'a scufundat aproape de aici.

Cinci sute pasageri au fost scăpați, pagubele se ridică la 3 milioane franci.

Pesta, 30 Septembrie.

Corpurile legiuitoare austro-ungare vor primi în această sesiune proiectele de lege privitoare la reformele impozitului alcoolului și zaharului ce se vor introduce cu începere de la 1 Septembrie 1888.

Madrid, 30 Septembrie.

Gazeta oficială va publica mâine ordinul regal, în virtutea căruia alcoolurile germane nu vor fi primite pe teritoriul spaniol, de cât prezentând 12 certificate de *draw-back*.

Berlin, 30 Septembrie.

Raportul cancelariei germane conchide că teritoriul francez a fost violat. Soldatul german Kauffman, acela care a tras focurile asupra vdnătorilor francezi, va fi dat în judecată.

(Agence Libre).

A se vedea ultime știri pe pag. III-a

IRIGAȚIUNILE

Pentru că stăpânirea a făcut primul pas în cestiunea irigațiilor trimițând în Lombardia pe d. inginer Ispas, câmpul discuțiilor este deschis.

Ca părere a unui prieten dăm loc aci acestui articol :

Se vorbește de mult de irigațiuni și teamă ne este că nu se va face nimic. Cu toate astea ele sunt atât de trebuincioase că dacă ar fi cu puțință toate câmpiile țerei să fie numai-de-cât irigate.

Ca la or ce lucrare neobicinuită trebuie și aci o mare putere, pentru ca să pue în mișcare spiritul inert al unei țeri nedeprinse cu asemenea lucrări.

Că această lucrare trebuie făcută în cel mai scurt timp nici nu încăpe îndoială ; și atunci cine începe întâiu ? pentru că de, așa sunt oamenii, nu voesc a risca și așteaptă toți ca să vază rezultatele la cel mai îndrăzneț ; și așteptarea aceasta ar fi prea mare, țara întreagă ar sărăci, sarcinile publice s'ar mări, atunci țara și'ar micșora și mai mult forțele sale de producțiune.

Pentru moment irigațiunile constituite o lucrare de un interes general și în cazul acesta guvernul trebuie a lua inițiativa, declarând în urma unui studiu care sunt anume părțile țării cele mai lesne de irigat.

Pentru această lucrare guvernul ar trebui să emită rentă amortisabilă pe timp de 20 sau 30 ani, care rentă să se împartă proporțional cu cheltuielile de irigațiune piciunite pe proprietatea fie-cărui proprietar, și apoi natural că aceștia la rândul lor va trebui să despăgubească pe Stat în plăți semestriale, până la termenul fixat pentru amortisirea întregului capital.

Maî târziu se vor face treptat tot de către Stat lucrări de irigațiuni sau de drenajuri după tocmială ; adică după cererea proprietarilor cari vor

voi a și iriga sau a și drena moșiiile. Cu chipul acesta proprietarii noștri, cari sunt mai toți sleiți și în nepuțință d'a putea face printr'ensii aceste lucrări, ar ajunge ași avea moșiiile lor irigate sau drenate, îmulțind ast-fel producțiunea întregii țeri.

In viitoarea întrunire a corpurilor legiuitoare ar trebui să se alcătuiască dar bazele unei legiuiiri care să hotărască drepturile și îndatoririile Statului și a proprietarilor cari au moșiiile lor în regiunile hotărâte pentru a fi irigate.

Odată ce cei Plăți proprietari vor vedea eficacitatea irigațiilor atunci nu va mai fi trebuință, crez, de îmboldirea Statului. In starea actuală a spiritului de întreprindere la noi eu nu vdz alt mijloc pentru a propaga bine-facerile irigării pămîntului.

Un lășan.

CRONICA ZILEI

Regimentul 2 și 4 de linie nu vor lua parte la manevre din cauză că cea mai mare parte din soldații acestor regimente sunt bolnavi de ochi.

Măine se face alegerea decanului avocaților din Ilfovi

Societatea științifică literară "Inerimea Română", va reîncepe ședințele sale publice Duminică 20 curent, orele 2 p. m., la Universitate ; în care zi d. C. Lupu, absolvent al facultății de litere, va ține o conferință despre *Evoluționism*.

Toți d-nii membrii cum și onor. public iubitor de cultură sunt rugați a lua parte la această ședință de deschidere a sesiunii anului al 11-lea societar.

Ieri seară, după inițiativa luată de mai mulți membrii ai societății funcționarilor publici, în vederea adunării generale ce se ține Duminică, 20 curent, a avut loc o întrunire preparatoare în sala societății *Concordia Română* din strada Regală Nr. 17, la care au luat parte o mulțime de funcționari.

S'a discutat, spune *Vorța*, persoanele ce trebuie susținute spre a fi alese în consiliu și s'a votat o propunere subscrisă de o mulțime de membrii prin care să roage adunarea generală ca să acorde veduvel și celor 3 copii minori ai decedatului Teodor Livian câte 150 lei lunar până i se va accorda o pensie de Stat.

S'a mai propus ca toți membrii să fie înaiți a se abona la *Buletinul Societății*.

In ziua de 1 Octobree se vor vinde prin licitație, în localul biuorului vamal Constanta, 2 căruțe țărănești, 5 cai, și 2 căldări de aramă în greutate de 4 kilograme.

Se dă în întreprindere furnitura a 2,000 metri cubici de petriș ciuruit, predabil lângă Piatra (Olt), în linie curentă.

Amatori vor adresa ofertele lor sigilate către direcția generală a căilor ferate române secția P, cu adăogire pe plic :

*Ofertă pentru 2,000 m³ petriș ciuruit la Piatra (Olt), până în ziua de 10 Octobree 1887 stil nou, orele 2 și jumătate p. m., când ele se vor deschide.

Se va depune prealabil la casa centrală a direcției la București o cautiune de lei 350.

Licitația ținută la 1 Septembrie 1887, pentru aprovizionarea făinei necernută, necesară mananței corpului I, de armată pe timpul de la 1 Octobree 1887 până la 1 Octobree 1888, nedând rezultat satisfăcător, va fi o altă licitație la 10 Octobree, orele 9 dimineața, cu oferte sigilate, în cancelaria corpului I de armată, casele Solomon, în orașul Craiova.

Doritorii, pentru a fi admiși la licitație, vor prezenta recipise de plata contribuției către Stat, un certificat al primăriei, în care să se arate moralitatea concurentului, precum și o garanție de lei 8.000 în numerar sau în efecte de ale Statului sau societăților garantate de Stat, și care va rămâne la corpul de armată până la achitarea definitivă a contractului.

DECRETE

Sunt numiți:

D. Constantin M. Durma, în funcțiunea de subprefect la plășile intrinse Dâmbovița-Mostisștea, din județul Ilfov, în locul d-lui C. Plișos, demisionat. — D. N. Condrescu, actual director al penitenciarului județului Teleorman, în funcțiunea de polițaiu al orașului Alexandria, din așel județ, în locul d-lui Dimitrie Livezeanu, demisionat. — D. Nicu Pandele, actual polițaiu al urbei Ocna, din județul Bacău, în funcțiunea de subprefect la plasa Taslău-de-Sus, din așel județ, în locul d-lui Ioan Tilenchi, trecut în altă funcțiune. — D. C. Metaxa, în funcțiunea de polițaiu al urbei Ocna, din județul Bacău, în locul d-lui Nicu Pandele, chemat în altă funcțiune. — D. Constantin I. Lazarovici, în funcțiunea de comisar polițienesc la gara Brăila, din județul Brăila, în locul d-lui Ioan Niculescu, demisionat. — D. G. C. Mavrodin, în funcțiunea de sub-comisar la clasa I pe lângă prefectura poliției Capitalei, în locul d-lui G. Periețanu demisionat.

D. doctor George Ciugolea, medicul plaiului Prahova, din județul Prahova, este însărcinat de a îndeplini provizoriu și funcțiunea de medic al urbei Câmpina, din așel județ, până la ocuparea aceluia post definitiv prin concurs.

Sunt numiți:

D. doctor Dimitrie Floreacu, în postul de medic al plășii Bistrița, din județul Neamț, cu reședința în comuna Buhuș, în locul d-lui doctor Adolf Schwartz care se desăcească de acest serviciu. — D. doctor Nicolae Dabija, în postul vacant de medic al plășii Marginea, din județul Vlașca, cu reședința în orașul Giurgiu. — D. doctor Nicolae Constantinescu, în postul intrinse de medic al orașului și spitalului din urbea Ottenița, județul Ilfov, pe baza concursului depus în anul 1879, în locul d-lui doctor E. mil Codru Drăgășanu, care ocupă provizoriu acest post.

D. Gh. P. Cardas, administratorul ospiciului Galata, pendinte de epitropia spitalului casei S-lui Spiridon din faș, este transferat în postul de casier-intendent al ospiciului Golia, pendinte de acea epitropie, în locul d-lui Nicolae C. Dobrovici, care se trece în postul de administrator al ospiciului Galata, în locul d-lui Gh. P. Cardas, transferat.

Elevii Liciu George și Predescu Gheorghe din clasa II a școlii de ofițeri, s'au înaintat la gradul de sub-locotenent, cel d'antău în arma infanteriei la regimentul 6 de linie, și cel din urmă în arma cavaleriei la regimentul II de călărași.

Elevul Corjescu Gheorghe, din al 2-lea an de studii al școlii de ofițeri, s'a înaintat la gradul de sub-locotenent în regimentul 7 călărași, dându-i-se vechimea de la 1 Iulie 1887.

DIN AFARA

Partidele în Bulgaria

Orice partidă politică din lume pretinde că majoritatea poporului, dacă nu întreaga nație, este cu dânsa. Așa e și în tinerul principat bulgar. Opoziția de acolo strigă, că guvernul duce țara la peire, că nația bulgară e contra lui, dar deocamdată nu poate face

nimic contra stăpânirii de fapt. Guvernamentalii susțin, din contra, că cei din opoziție vor să vîndă țeara și să facă din ea un pașalic rusesc. Cu cine-i dreptatea?

Unul din șefii opozițiunii bulgare, Petko Slawekow, a adresat prințului Ferdinand al Bulgariei o scrisoare în care zice în substanță: Națiunea bulgară a avut multe zile negre și triste, dar niciodată n'a fost așa maltrată ca astăzi. Poporul bulgar a suferit totul sperând, că va avea un prinț legitim, a cărui sosire să-i redea liniștea dorită. Inșă acestă speranță a fost amăgită. Prințul să-și aducă aminte că a jurat la Tirnova să guverneze țara conform constituției; dar regimul de astăzi e al bunului plac; abuzurile de putere și faptele arbitrare n'au încetat; s'au repetat iarăși evenimentele teribile din anul trecut. E evident, că guvernul actual vrea să-și impue națiunii voința prin toate mijloacele, chiar și cele mai ilegale. De și a încetat starea de asediu, dar s'a suprimat din nou libertatea presei; acest act ilegal nu poate consolida tronul și nu poate câștiga prințului devotamentul poporului, care știe, că acea măsură s'a luat cu consimțimintul lui. Legea nu e o literă moartă, cum își închipuiește guvernul. Spre nefericirea lui guvernul se găsește pe o cale, ce-l va duce în pimejdi; el a adus nu numai țara, ci și pe prințul într-o poziție ce nu e deloc de invidiat. Acest guvern a ascuns poporului adevăratele intențiuni ale prințului și a ascuns prințului adevărata voință a poporului și e o infamie a se juca astfel cu soarta unui popor și a unui Domnitor. Acest guvern se lasă a fi condus de capriciile sale, iar nu de considerații politice și toamai de aceea comite acte de nedreptate, ce sapă autoritatea prințului. Inșă cu minciuni și prin teroare nu se poate întări Statul și Tronul. Or-ce ar spune prințului miniștrii săi, majoritatea poporului bulgar nu le împărtășește vederile și nu vrea să guste roadele politice lor.

CONFLICTUL RALLE-VÂRNAV

Huși, 16 Septembrie.

Domnule director,

Intimplarea a făcut să iau cunoștință cam târziu de scrisoarea d-lui Răducan Ralle inserată în Nr. de la 10 Septembrie al stimatului d-voastră ziar.

E de puțin interes, și nici intră în obiceiurile mele a întreține publicul cu fapte personale de așa mică însemnătate; dar în fața cinismului cu care d-l Ralle nu se sfiște a travesti adevărul, v'rog să binevoiați a mă îngădui ca în puține cuvinte, cele din urmă în această afacere, să dau faptelor petrecute adevărata lor fisonomie.

D-l Ralle afirmă că fără a fi încă provocat, căci eu eram ofensatorul, Y am trimis martori prin care-i declarăm că eram gata a-I da satisfacțiunea cuvenită pentru ofensa adusă, și d-sa mai adaugă că imediat după aceasta 'mi-am aranjat prin martorii mei, un proces-verbal numai pentru

mine singur, deoarece nu îl am comunicat și d-sale.

Răspund la aceasta că dacă a povesti asupra unui om fapte de notorietate publică și care de toată lumea se vorbesc, înseamnă a ofensa pe acel om, apol în adevăr am ofensat pe d-l Ralle. Indată inșă după aceasta, am crezut că este o datorie a mă ține la dispozițiunea d-sale, și dacă fără a fi provocat Y am trimis martori este că nefiind comerciant de aceea ca d-sa nu aveam trebuință de 15 zile, pentru a face cunoscut că nu eram dispus a retracta nici unul din cuvintele mele.

Cât pentru acuzațiunea că martorii mei nu i-au comunicat procesul-verbal încheiat în cauză, știut este de toată lumea că procesul-verbal încheiat în asemenea cazuri, numai de martorii unei părți, nu se comunică celei-lalte părți decât pe cale de publicitate. D-l Ralle inșă fiind puțin cunosător în afaceri de oncare, îl era permis se ignoreze aceasta.

Cu această ocaziune să-mi fie ertat a spune că înțeleg foarte bine ca d-l Ralle să se mândrească cu titlul de comerciant, negăsindu-l inșă inserat în rolul patentelor, mă tem că nu cum-va comerțul ce face să fie dintre acelea pentru care legea patentelor n'a găsit o denumire posibilă și în atare ipoteză este probabil ca adevărații comercianți nu vor fi toamai mândri ca d-l Ralle să se prenumere printre dânsi.

În fine d-l Ralle mai afirmă în scrisoarea d-sale că indată după plecarea martorilor mei, d-sa 'mi-a trimis doi martori spre a-mi cere satisfacțiune, și că în fața acelor martori eu aș fi retractat cuvintele ofensatoare spuse la adresa d-sale, aruncând răspunderea asupra altor persoane.

Atâtea cuvinte, atâtea neadevăruri. Este adevărat că alte persoane, dintre care unele foarte de aproape rude cu d-l Ralle, 'mi-au povestit asupra d-sale fapte ce sunt de natură a sdruccina onorabilitatea unui om.

Neadevăr este afirmarea d-lui Ralle că 'mi-a trimis martori, căci d-nii A. Hotnog și I. Gheorghiu, pe care întâu n'am vrut să-I primesc, trimițându-I la martorii mei, 'mi-au declarat că având a-mi comunica ceva, vine la mine ca simpli particulari, iar nici de cum ca martori a-l d-lui Ralle.

Neadevăr este asemenea afirmarea că aș fi retractat cuvintele ce avuseră darul să sgândrească susceptibilitatea bravului comerciant de..... gogoși.

Pentru a liniși inșă pe deplin pe d-l Ralle fi declar și prin aceasta că deoarece nimic nou n'am spus la adresa d-sale, n'am nimic de retractat.

Mulțumindu-v' d-le director, pentru ospitalitatea ce veți bine-voi a da acestor rânduri în coloanele ziarului d-voastră, v'rog să primiți asigurarea osebitel mele considerații.

E. Vârnava.

PARTEA ECONOMICA

POLITICA NOASTRA ECONOMICA

Generațiunii întregi a luptat pentru ca să ajungem a constitui Statului român de astăzi. Istoria va spune odată câte sacrificii a trebuit să-și impună națiunea română; și câte pericole a înfruntat conducătorii patriei pentru a triumfa contra dificultăților din afară și a neînțelegerilor din lăuntru. Credința în viitorul patriei; convingerea adinc înrădăcinată în toate inimile că poporul român are o misiune de împlinit la gurile Dunărei și în Orient; ne-au ajutat a înfrange toate obstacolele și a realiza în parte visul de secol al romanilor, și anume independența țerei și unirea Moldovei cu Țara-Românească. Astăzi țerile vasale au devenit un Regat independent, bine privit și bine considerat

de către toată lumea civilizată. Europa prin bărbății săi de Stat a recunoscut în mai multe ocazii, că grație înțelepciunii cu care este condusă politica noastră esternă, noi suntem un element de ordine și de progres, un factor important al politicii orientate.

Evenimentele desfășurate în anul din urmă preste Dunăre; neliniștea relativă ce încă domnește în unele părți ale peninsulei balcanice; nesiguranța zilei de mâine pentru unele popoare, și față cu aceste împrejurări delicate, purtarea înțeleaptă a poporului român, a atras din nou privirile Europei asupra sa. Se ține mult seamă în sferele înalte ale diplomației despre ajutorul ce indirect am adus politicii europene prin purtarea noastră înesurată și plină de înțelepciune.

Era natural ca după ce ne-am constituit politicește să căutăm fără întârziere a ne constitui economicște. Am arătat aci în repețite rânduri că în trecut noi, economicște vorbind, nu am avut ceea-ce se poate numi o politică economică proprie, mai cu seamă în relațiunile noastre internaționale. Turcia, ajută de interesele unora din Statele europene, reușise a ne face dependenți de politica sa comercială. Ceia-ce încheia și ceia-ce stipula Turcia, era încheiat și stipulat pentru România. Nu puteam lua nici o măsură și chiar după unirea țerilor surori Europa a continuat a ne impune executarea tractatelor de comerț încheiate între dînsa și Imperiul otoman.

Or-cine înțelege importanța ce aștăzi interesele economice în politica generală; or-cine și-a dat seama despre înfrigurarea ce aștăzi în timpul de față relațiunile economice asupra prosperității Statelor, va conveni că un asemenea regim economic nu putea să se impace cu noile condițiuni în care se afla Statul român. De aceea o nouă politică economică era imperios cerută. Întreprinderea era pe cât se poate de gîngășă și dificilă. Atâtea interese erau legate de învoirile comerciale existente între Turcia și Puterile europene încât numai încercarea din parte-ne de a rupe cu trecutul a întâmpinat dificultăți de tot felul. Nu se renunță de bună voie la privilegiul cari asigură existența și prosperitatea industrială precum și înriurirea politică. De aceea bărbății noștri de Stat aștăzi au să lupte tot atât de crâncen pentru emanciparea noastră economică precum luptase și pentru emanciparea politică. Ei aștăzi căutau să convingă pe Puterile europene că România nu mai poate îndura un regim economic v'etămător atât din punctul de vedere al dezvoltării sale materiale cât și al neatnării sale politice.

Legăturile vamale rezultând din convențiunea cu Austro-Ungaria, nu ne-au permis a inaugura o politică economică potrivită intereselor noastre decât în anul trecut. O dată liber, am putut, pe de o parte, promulga un tarif autonom aplicabil țerilor cu care nu vom avea tratate de comerț, iar pe de alta a trata cu dilerite State. Am reușit a ne învoi cu Elveția și Rusia; am ameliorat convențiunile cu Anglia și Germania; am încheiat o convențiune provizorie cu Franția; în fine suntem în ajun de a termina cu Turcia. N'am reușit a ne înțelege cu Austro-Ungaria; sperăm inșă că interesele reciproce vor triumfa contra unor cereri pe care noua noastră politică comercială nu ne-ar permite a le satisface.

Noua politică vamală a României este întemeiată pe trei principii fundamentale: întâi, protecțiunea cător-va industrii care există în România și a altora, care, de și în stare embrionară, aștăzi sunt reușite; al doilea, sporirea relativă a venitului vamalilor; al treilea scutirea de vamă, sau o taxare mai mult statistică a acelor obiecte pe cari nu le producem, și de care avem

neapărata trebuință, atât pentru consumațiunea populațiunii cât și pentru înlesnirea agriculturii și industriei.

Experiența ne va ajuta să ameliorăm tarifele noastre, scăzându-le sau sporindu-le; în tot cazul inșă odată ce am adoptat această nouă politică vamală, nici că mai poate fi vorba de a reveni la o politică liber-schimbistă decât atunci când producțiunea noastră va fi în stare să înfrunte concurența Statelor înaintate.

Cei care aștăzi luptă și aștăzi stăruie pentru ca România să adopteze noul sistem vamal cred că aștăzi au adus un serviciu real țerei lor. Or-cine ar fi ei nu credem că pretinză că opera lor este perfectă, căci perfecțiunea mai cu seamă în materie economică, este un lucru imposibil. Aproape unanimitatea țerei a fost și este cu aceea care stăruiește a susține că numai pe această cale ne putem aștepta la o înflorire economică a României. Străinii ne-aștăzi înțeles și pe cât le-aștăzi permis interesele lor ne-aștăzi dat satisfacere în negocierile ce am avut cu dânsi. Rușii în special care aștăzi școală în materie de economie națională, ne-aștăzi înțeles în mod complet și n'aștăzi stăruie să obțină de la noi decât reduceri de taxe pentru câte-va articole proprii. Ei și-aștăzi dat seamă că o țară ca a noastră care s'a constituit politicește trebuie să lupte cu cea mai mare energie pentru a-și îndeplini opera dezvoltării sale economice.

Și pe când se luca cu atâta patriotism pentru a crea și consolida opera economică română, s'aștăzi găsit și se mai găsește între noi oameni care nu încetează a scrie că lucrând ast-fel guvernul și camerele române n'aștăzi făcut decât să se supună ordinelor primite de la Berlin.

Și tot repetind asemenea ineptii aștăzi ajuns să creze un curent analog și în unele ziare streine. Ast-fel mai multe ziare austro-ungare ne-aștăzi acuzat că ne inspirăm de la Berlin în materie de politică economică, că ne consimțim a primi toate cererile Austriei, nu facem decât trebile Germaniei.

Acum de cînd un jurnal autorizat, *L'Economiste française*, într-o corespondență din Viena privitoare la tractatele de comerț ce se negociază între Germania, Italia, România de o parte și Austria de alta, publică între altele:

In cât despre tractatul cu România este puțin probabil, că se va încheia înainte de a fi fixat asupra adevăratelor intențiuni ale cabinetului din Berlin. Negotatoriul român, în or-ce caz, nu se arată de loc grăbit; se asigură chiar că negocierile vor fi urmate pe cale de corespondență, de oare-ce ultima sedere la Viena a delegațiilor române n'a contribuit la soluțiunea chestiunilor legitimoase. Este învederat că ei așteaptă rezultatul întrevorbirilor anunțate de com-tele Seceni. Berlinul va da tonul Bucureștilor.

Nu ne mai mirăm despre cele scrise de corespondentul vienez, când asemenea neadevăruri se găseșc tipărite și în România. Aceasta nu dovedește decât rea credință, lipsă de amor propriu național. Căci, cum se poate altfel califica purtarea unora dintre cei cari țin condeiul în mână și cari nu se sfișc a-și înjosi în atât țara încât să presupună că Camere și guvern și cu acești actori mai toată țara este complice a politicei de la Berlin în materia de politică economică? Ce are de a face Berlinul cu cele mai scumpe interese ale României. Pentru ce să se împingă atât de departe pasiunea încât să se atribue unei întregi țeri atâta injosire, atâta lipsă de patriotism și nerecunoaștere a intereselor sale încât toate acestea să se subordoneze voinței celor de la Berlin? Și dacă asemenea aserțiuni nesocotite ar avea vre-o bază cât de puțin temeinică; dacă cei ce le susțin ar avea un fapt, dar unul singur pe care să se întemeeze! Dar n'aștăzi nimic, absolut nimic decât pasiunea urcicioasă de a vorbi de rău.

FOIȚA ROMÂNIEI LIBERE.

— 19 Septembrie 1887 —

85

EDGARD MONTEIL

STUDII OMENESCI

BABYLONIA

— (Urmare) —

Cu toate acestea Junon o iubea încât nu se putea mai mult, și își pierdea capul când simțea sub degetele sale acea epidermă atât de sensibilă, când se lăsa să fie strâns în încolăciurile ei de șarpe ce se sfîrșau în adevărate spasme.

Nu te mai duce în sala de joc, zise Junon Tatiane!, ve-ți fi astfel iubită mai mult.

Nu mă voi mai duce, indată ce 'mi voi întoarce banii.

Dar, nenorocito, nimeni nu câștigă, toată lumea pierde.

Am câștigat prima lovitură.

Și ai pierdut pe cele-lalte. Camaradul meu Lehoux, cunoaște acest joc căci a pierdut la dânsul cinci-zece de mii de franci; el 'mi-a afirmat că în zadar banii se plimbă de colo-până colo, în definitiv, tot la bancă intră.

— Dar mai e norocul și combinațiunile.

— Combinațiunile! Stai mai bine lîngă mine și mă iubește!

— Acum, zise Tatiana, urmîndu-și ideile sale de jucătoare, ponzet tot'auna pe numerele care ies mai des.

— Și eu te rog să stai lîngă mine și să mă iubești, strigă Junon luînd'o în brațe.

— Oh! te iubesc! te iubesc! zise Tatiana. Mă gândesc numai la iubirea ta, după cum vezi prea bine.

Și in adevăr era nebulă de pasiune până în momentul când se scula, adică la 1 după amiază; atunci se apuca din nou de socoteli, de combinațiuni, și Junon, pe marea furtunoasă pe care era, nu era supărat în contra acestor intreruperi, care împărțeau ziua în două părți aproape egale, din care una era a lui iar cea-laltă a postavului verde.

Tatiana nu mai șcia, nici nu voia să mai șcie nimic afară de dragostea pentru Junon, și afară de joc. Mergea înainte în neștiere...

Dacă sfârșesc banii ce am la d-nu Bloehoter, își zicea ea, mai am banii depuși la Banca Rusiei și Olandei, apoi casa mea... Voiți oboși nenorocul, — va trebui să vieți și norocul.

In așteptare, — pierdea ea de obicei.

Era de vro 15 zile la Hamburg, când primi vizita unui Italian cu numele Poli.

— Am venit să vă ofer a vă asocia la o afacere ce am întreprins noi, — trei inși, Italiani.

— Să intru într-o asociațiune, domnule?

— Nu, să iei numai venitul, dar să ne

împrumuți banii cu care să jucăm noi, ca mai cumpetați, vom împărți beneficiile.

— Aveți, se vede, sisteme de joc sigure?

— Foarte sigure, doamnă prințesă, jucăm numai pe partea slabă a ruletei.

— Nu înțeleg.

— Oh! doamnă prințesă, e foarte simplu. Ori-cât de bine ar fi construite o ruletă, nu poate fi un instrument de precisiune. Și, din cauza unor defecte de construcțiune, o ușoară înclinare, un punct de nimic, nevăzut și neexplicabil, în fine un defect oarecare, — bila poate merge pe unele puncte mai mult decât pe altele. Toată știința noastră este de a fi studia instrumentul de joc.

Dar dacă se schimbă instrumentul, sau dacă se face o transpunere de numere?

— Negreșit, doamnă prințesă, e un mijloc să ne facă reu la planul nostru, dar nimeni nu s'a gândit la aceasta până acum.

— Și cât vor trebui ca să jucăm mai cu înlesnire?

— Vr'o zece mii de franci, doamnă prințesă. In stagiunea cea bună găsim banii cu înlesnire; acum inșă...

— Dar... socotesc că 'mi-ar trebui o garanție?

— Din nenorocire, doamnă prințesă, ne este cu neputință să vă dăm. Poți să ne dai numai câte o mie de franci...vom juca chiar în fața d-le...

— Voiți fi sigură inșă că câștigați?

— Doamna prințesă va vedea. Nu ga-

rantăm câștigul într'un mod absolut, — dar avem mulți sorți d'a câștiga.

— Ei bine, iată o mie de franci pentru ori-ce întimplare; da-cea voiți fi înșelată, nu veți fi d-voastră cei d'antăi care 'mi-ați luat bani.

— Oh! doamnă prințesă, suntem d'onestitate scrupuloasă.

Și in adevăr așa era.

Tatiana putu să-i observe; jucău liniștit și în consciință, ceace nu-i împiedică d'a pierde cei o mie de franci al Tatiane!. Dar ea dobândise încredere în ei și le mai dete alte parale, și lucru curios, câștigau mai des decât cei-lalți jucători.

Aduceau într'un mod corect, onest partea din câștig ce se cuvenea Tatiane!. Chiar cu aceste câștiguri, ea tot era în pierdere; trecuse peste suma de zece mii de franci pe care asociațiunea 'i-o cerea la început, — dar ce 'i păsa? nu se uita la ce da, se uita numai la ce și se aducea ca bani câștigați, pe care 'i primea c'o bucurie copilărească.

Banii pe care-i primea de la acea tovărășie i se părea mai lucrători, mai sunători decât cei pe care-i primea din altă parte. Arul era mai sculptor, hârtia mai solidă; ajunsese să-și facă ideie că o mie de franci ce primea, valora mai mult decât zece pe care le da.

— Oh! o să câștig foarte mult, zicea ea lui Junon, explicându-i combinațiunea.

— Dar nu crezi că acest mod d'a luca e prea puțin onorabil? Fiind date jocurile norocului, mi se pare inșă că ruleta este cel mai puțin înșelător.

— Oh! nu trebuie să privim ruleta în acest fel; la acest joc sunt doi inamici în prezență, — bancherul și pontatorul. Banca este asediată, și toate mijloacele sunt bune, toate cursele de rezboi sunt permise ca să se ia cu asalt fortăreța, sau cel puțin să i se dărime din ziduri.

Pentru că ești așa de tare în strategie, zise Junon rîzînd, permite-mi să-ți spun că un soldat Francez n'ar plăti pe un individ ca să meargă să asasineze în timpul somnului pe comandantul suprem al armatei dușmane.

— Lasă-mă în pace, tu nu pricepi ruleta, zise Tatiana; și apoi, peste puțin nu voiți mai avea nevoie de asociațiune, nici de ceea ce 'mi produce...

— Te crez.

— Sunt pe urma unei combinațiuni... am făcut un nou calcul... Vezi că nu țineam socoteala până acum de căldura sa de răceala jocului...

— Adevărat?

(Va urma).

